

Sanksjoner og regeletterlevelse

Espen Bakken, 2 May 2023

Agenda

erpliktelser

Rettslige rammer

- Norge er folkerettslig forpliktet til å gjennomføre sanksjoner vedtatt av FN's sikkerhetsråd
- I tillegg gjennomfører Norge en rekke tilsvarende restriktive tiltak som er vedtatt av EU
- I tillegg har noen land egne, unilaterale sanksjoner som vi kan "kopiere"
- Må vedtas i Norge før de kan gjøres gjeldende for norske rettssubjekter
- Forholdet til eksportkontrollregelverket

Norsk gjennomføring

- Lov om gjennomføring av internasjonale sanksjoner (sanksjonsloven)

§ 2. Fullmakt til å gjennomføre internasjonale ikke-militære tiltak

Kongen kan gi forskrift med nødvendige bestemmelser for at Norge kan gjennomføre sanksjoner eller restriktive tiltak som er vedtatt i mellomstatlige organisasjoner, eller som ellers har bred internasjonal oppslutning, og som har som formål å opprettholde fred og sikkerhet eller sikre respekt for demokrati og rettsstat, menneskerettigheter eller folkeretten for øvrig.

Forskrifter etter første ledd kan gjelde

- a. forbud mot eller restriksjoner på handel, tjenester og økonomiske eller finansielle transaksjoner
- b. forbud mot eller restriksjoner på vitenskapelig, teknologisk og kulturelt samarbeid
- c. økonomiske sanksjoner rettet mot fysiske eller juridiske personer
- d. reiserestriksjoner
- e. andre tiltak som har som formål å opprettholde fred og sikkerhet eller sikre respekt for demokrati og rettsstat, menneskerettigheter eller folkeretten for øvrig.

Forskrifter etter første ledd gjelder med de begrensninger som følger av folkeretten eller av avtale med fremmed stat.

Ukrainaforskriften som eksempel

- Tiltakene er svært omfattende og omfatter alle sektorer som er av økonomisk betydning for Russlands evne til å finansiere sin krigføring mot Ukraina
 - Tiltakene er særlig rettet mot finanssektoren, energisektoren og transportsektoren
- Omfattende eksportkontrolltiltak
- Omfattende finansielle tiltak
- Særlige tiltak innenfor jern og stål, energi, transport
- Importkontroll tiltak
- Andre type sanksjoner
- Forbud mot tjenesteytelser
- Listeføringer av fysiske og juridiske personer

Interne systemer for regeletterlevelse?

- Regeletterlevelse er et ledelsesansvar
- Risikovurderinger
- Eksporttillatelse
- Oppbevaring av dokumentasjon
- Opplæring
- Intern kontroll
- Jevnlig oppdateringer

Aktsomhetsvurderingen – Generellt

- Formålet bak aktsomhetskontrollen vil være å kartlegge og vurdere faktiske og potensielle risikofaktorer for etterlevelse av sanksjonsregelverket forbundet med virksomheten, dens produkter eller leverandørkjeder og forretningspartnere.
- Rettslig er det en klar forventning at virksomhetene iverksetter egnede og rimelige tiltak for å stanse, forebygge eller begrense risikoen for brudd på sanksjonsregelverket.

Aktsomhetsvurderingen - Hva?

- Er produktet, tjenesten eller teknologien lov å eksportere?
 - Alle lisenspliktige varer som er omfattet av eksportkontroll finnes på vareliste I og vareliste II, jf. § 4 jf, vedlegg I og II til eksportkontrollforskriften.
 - I visse tilfeller er det også lisensplikt på varer og tjenester som ikke står på vareliste I og vareliste II, men som er omfattet av "catch all", jf. eksportkontrollforskriften § 7 a-d.
- Hva med import?
 - Rammes også av sanksjoner der dette er spesifisert
 - Eks: § 17g, jf. vedlegg XXI i Ukrainaforskriften

Aktsomhetsvurderingen – KYC

- Kjenner du din egen kunde?
 - Er kunden, mellomledet eller sluttbruker sanksjonert?
 - Typiske kjennetegn og når skal du være oppmerksom



Aktsomhetsvurderingen forts.

- Undersøkelse av mottakere av penger eller formuesgoder opp mot sanksjonslistene i regelverket
- Søk etter relevant informasjon om kontraktmotparten på internett
- En aktsomhetskontroll kan også etter omstendighetene innebære at det stilles krav til kontraktmotparter om å dokumentere reelle eierforhold mv.
- Dersom du er kjent med andre foretak som handler med den aktuelle kontraktmotparten, kan det også være grunn til å forhøre seg om deres erfaringer og vurderinger.
 - Fritar ikke for ansvar – En selvstendig vurdering

Aktsomhetsvurderingen – Innhold

- Risikobasert aktsomhetsvurdering
 - Det nærmere innholdet i aktsomhetskravet er ikke nærmere spesifisert i sanksjonsregelverket og må vurderes konkret for den enkelte virksomhet
 - Den enkelte aktør må gjennomføre en hensiktsmessig aktsomhetskontroll som er tilpasset virksomhetens og konkrete risikoeksponering
 - Det er opp til enhver aktør å utarbeide, implementere og oppdatere retningslinjer for overholdelse av sanksjonene
 - Bør gjenspeile den enkelte aktørs forretningsmodell, geografiske virkeområde, særtrekk og tilknyttet risikoeksponering

Utfordringer

- Hva er godt nok?
- Forventning om at profesjonelle aktører kjenner til regelverket som regulerer sin virksomhet
 - Rettsvillfarelse er i begrenset grad akseptert som unnskyldningsgrunn
- Forventning om at profesjonelle aktører har interne kontrollsystemer som viser at selskapet har en bevisst holdning til sin egen virksomhet
- Forventninger om at vurderinger som er gjort kan dokumenteres i ettertid og ikke produseres i ettertid
 - Tidsnære bevis står sterke i en etterfølgende vurdering av nåsituasjonen
- Dynamisk verden krever dynamisk tilnærming til risiko, selv om mye var bedre før

Dokumentasjon for regeletterlevelse?

- Regeletterlevelse er et ledelsesansvar
- Risikovurderinger
- Eksporttillatelse / importtillatelse
- Oppbevaring av dokumentasjon
- Opplæring
- Intern kontroll
- Jevnlig oppdateringer

Takk for meg!

simonsen
vogtviig

simonsen
vogtviig



Espen Bakken
Partner

Mobile: +47 413 56 563
E-mail: eba@svw.no

**Advokatfirmaet
Simonsen Vogt Wiig AS**

Filipstad brygge 1
P. O. Box 2043 Vika
N-0125 Oslo
post.oslo@svw.no
+47 21 95 55 00

simonsen vogtving

www.svw.no